

EIBAR-EN KANTATU ZIRAN BERTSORIK ONENAK

Iztueta-k egiñak

Asko dira jakin nairik galdetka ia Eibar-en azaroaren II-an egin dako bertsoak nurbait idatzita argitaratuko diran. Magnetofonoetan jasoak izan ziran baña gaur-gaurkot ez degu ikusten inon argitaratzeko biderik. «Laskao-txikiak egun ortan egindakoak ikaragarriak onak ziran, bertso antolojia baterako bezelakoak, ta onentxuenaik emen argitaratuko ditugu beren oroitzapena sustititu ez dedin.

Migel Iztueta «Laskao-txikiak» egun artan, eibartaroen biotzak irabasi zituan, ta ez zan gutxiagorako bere erretiko bertso bikain aiek entzuzetkero. Normai poetak mal aurrean jarrita ordu askoan amatu ezindakoak ziran bereak. Bertsolariak entzuten oitua gaudeneri ere arri-garria iduritu ziraigun.

Arretkero Eibar-en badira Iztueta-zaleak. Ernani-n, Gipuzkoa-ko txapelketa nagusian, bigarren ateratzekin konporme ez diranak ere ba-daude; asko urreratu zaizkit galdetka, Mitxelena ez dala Iztueta aña, eta ia nola ez eman berari probintzi guttiko txapela. Azaroko EIBAR aldizkarian (54-garren zenbakia) azaldu genun Eibar-ko bertsolari saioari buruzko lantxo bat, Iztueta-ren doais adierazit. Baña, argi-ta-garbi esan genun egunak ere asko nai duala esan bertsolari auzi oietan, ta orduan «Laskao-txikiak» aldi ona nabaritu zuan, ta ez ordea Ernani arken aldera, ta Mitxelena ordea egundo etagutu degunik onduen egon zan. Soerreak ter ikusi mundia duala. «Laskao-txikiak» oraindik emango du bere frutua. Zer eman dotkanak beti azaltzen du berea izan daigun itzaropena bere emaitzat.

Eibar-en, arkenen gelditu ziraneri launa bertso eskatu zizkien, beste puntu ta zenbait bertso solteren artean ogiari iruztean talarik, ta lau bertso oiek ziran zein bat bereitsu bear zitzuzenak norek kopa zraman jakitzeko. Kalera atera eta alkarrena entzun gabe banan azalduko ziran. Lau bertsoak gai onetan egin bear ziran: «Guraso batuek seme bakarra dute eta seme orrek bere burua il du». Ta, ara, «Laskao-txikiak» egin dakoak:

Auxen da gala telebrekua,
ba-daka zenbait maratil.
Aur bat daukatzen guraso aiek
ez dira biziko trankil.
Ua zizten salatu dira
arreta onet ta umil:
itzaropentzat sekutzen eta
ark beraren burua ill...

Guraso denak izaten dute
semearen egarria.

eta seme bat Jonna-ren doais:
mundu ontari etorria.
Ama potes ta alta ere lu,
azetikan egarria...
Gero bere burua ilitea
ain da gaur negargarria!

Zer atsekabe bere burua
ondatutseko dagonak!
Izanik bere guraso aiek
oso txintsuak ta onak.
Gañera ez du bera iliteko
eskubiderik gizonak!
Bere guraso kenduko dir
lenago eman dionak.

Seme bakarra ilitea norek
ez leiteke gaitzi artu!
Iñor alaitat baldin ba-dago
nai diot burua sartu:
Ez dakitola era ontako
pentsamenturikan sortu;
gurasoentzat betiko pena
ta bera ere kondenatu.

Bigarren go bertsoan pote bat egin zuan. Lenengo ta irugarren go puntuak segarria-kin bukatut egiñak dira. Baña, bertso oiek egitean, pote orrek, mercei zuan juraduaren parkamena.

Bertso auzk, Xempelar, Otaño, Txirrita, Basarri ta beste zenbaitenekin batean, gogoan itango dira euskera bit dan artean.

Mikrofonoaren surrekaldean jarrita beste gabe idea gutti oiek orren denbora laburrean asmatseko doais durenak sinistu ezin dako nortasunaren jabe dira. Munduan eta beste ikuntza batean olikorik jaso. Orregatik gendun egun ortan Chicago-ko Unibersidadeko Irakasle bat gure artean, bertsoak magnetofonoan arttera etorria. Huestekoa zan gizon ura ariturik nola gelditu zan.

Bertso hana eskatu zan ogiari jarria. Gizonaren iterdia ta janari beartzeikoena dan eguneroko ogiak orrenbeste mercei zuan. Baña, bertso au ezin zitekean zortitikoan egin, ez zortitiko txikian eta ez zortitiko nagusian; beste doñuren batekin balitu bear ziran bertso ori kantatzeko. Ta, Iztueta-k bederatti puntukoa artu zan beretzat. Bertsolarietaz danik gaitzena. Ta, bederatti puntukoakin gogoratzen geran bakoitzan Xempelar-en ura datorrigu burura. Bein, Ovarrun-go Tufi-Erdi-n bederatti bertsolari art ziran. Bertsoetan, beren artean ziran gaur artako alpatuenak: Panderiako, Lexoti, Ibarre, Xorrola, Bordondo, Ardote, Arotza ta Larraburu, eta gutien presentazioa egin zuan bederatti puntuko bertso baten. Bera ta Larraburu ziran aletan onenak ta

urregatik jarri zuan Larraburu gobernadore. Onela dira Xempelar zarenen bertsoak:

Panderiako onek
memoria erne;
Lexotik-k jartzen digu
zerbait umore;
txarrik ezin bota du
Ibarre-k naltare;
—nik oiekin ezin det
luzin batere—;
Xorrola dotore;
baita Bordongo-re;
Ardote paregabe;
Arotza kantore;
Larraburu jartzen det
gobernadore.
Larraburu jartzen det
gobernadore.

Konturatu zaitezte bertso batean nola dauden sartuta guriak bakoitzaren bereizkuntza egiñak, umoredunak, dotoreak, kantari onak, guriak daude bikain berezita. Egundo ezta orrelako bederatti puntokorik egin.

Iztueta-renak ere ez dute meritu gutxi. Eibar-en, ogiari egiñak ere neket zitzuko dira. Gañera, etan nai ta nai eskoa bederatti puntukoan egitea, beste doñu asko dira zortitokotik kanpora, baña berak aukeratu zuan bertsoarik gaitzena, ta ala ere ongi atea zan. Onela kantatu zuan:

Gure lurrean zer da
janari obia!
Zure aita nola dan
lenau garia,
guretzat tu zerade
kasik gelegia...
Berare guk mercei
baño obia;
otordu-legia
bere itadia.
Korputzak argia,
len bada nagia;
zuk mantentzen gaituta
betiko ogia!
Zuk mantentzen gaitu
betiko ogia!!!

Emen ere pote bat da. Lelengo puntuan eta laugarren goan eobia jartzen du bi aldiz, baña bederatti puntukoa oso gaitza da pote gabe hetetzen. Gañerakoan ongi neurtuta daude, bai au eta bai aurretiko lau bertsoak.

Ta, amaitzeko, millesker Loyola ta Segura-ko irratieri bertso auzk beren borondate onagatik zurendu ditugulako.

Juan San Martin.

Hacia un Convenio

Colectivo Sindical

(Viene de la pág. 8).

que se proponen en este Convenio Colectivo, nos está dando ejemplo de inteligencia razonable, constructiva y social, además de productiva en sentido industrial, entre patronos y obreros.

Hoy podemos decir que mundialmente está desfasado el sistema de no buscar un diálogo sereno, constructivo y eficaz para conseguir que la empresa sea una auténtica comunidad de trabajo. Es ya un hecho mundial, y el Papa Juan XXIII en su

luminosa encíclica social Mater et Magistra nos marca un camino progresista a seguir, que se busca hoy una inteligencia y un maridaje más perfecto entre Capital y Trabajo, reconociéndose unánimemente que el beneficio de la industria debe repartirse equitativamente entre todos los elementos de producción según fórmulas prácticas y asequiblemente justas.

Esto es lo que busca este Convenio colectivo. Y esto es lo que todo Eibar espera: que la sensatez de la parte económica y patronal aceptará con esta mirada cristiana, social y europea este Convenio propuesto y ya en vías adelantadas de estudio.

Así, patronos y obreros, todos saldremos beneficiados.

I. LIZARI.